

*2024- yil yanvar-sentabr oyi
uchun dastlabki ma'lumot*

NAMANGAN VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI

*Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo
statistikasi bo'limi:
(69) 227-84-95*

TASHQI SAVDO AYLANMASI

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Namangan viloyatida bu borada so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2024- yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 964,6 mln. AQSH dollariga yetdi va 2023- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan -54,8 mln. AQSH dollariga yoki 5,4 % ga kamaydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI (yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi

2024- y.: **864,6** -5,4 %

(2023- y.: 1 019,4)

Saldo

2024- y.: **-84,8** (2023- y.: -193,9)

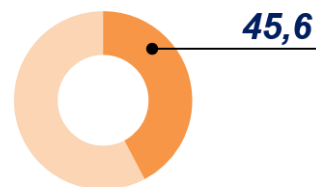

Eksport

2024- y.: **439,9** +6,6 %

(2023- y.: 412,7)

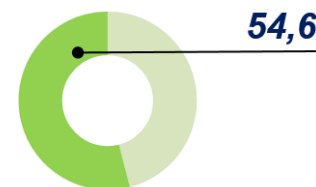
TSA'dagi ulushi, % da

Import

2024- y.: **524,7** -13,5 %

(2023- y.: 606,7)

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarining tashqi savdo statistikasida O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo‘shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobi tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi 439,9 mln. AQSH dollariga (2023- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan 6,6 % ga ko‘paydi) va import hajmi 524,7 mln. AQSH dollariga (13,5 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida -84,8 mln. AQSH dollari qiymatida manfiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

NAMANGAN VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR (2024- yil yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

<p>Rossiya</p> <p>TSA – 329,0</p> <p>Eksport: 269,4 Import: 59,6</p> <p> 34,1 %</p>	<p>XXR</p> <p>TSA – 222,8</p> <p>Eksport: 27,2 Import: 195,5</p> <p> 23,1 %</p>	<p>Turkiya</p> <p>TSA – 52,8</p> <p>Eksport: 14,1 Import: 38,7</p> <p> 5,5 %</p>	<p>Qozog‘iston</p> <p>TSA – 51,8</p> <p>Eksport: 16,3 Import: 35,5</p> <p> 5,4 %</p>	<p>Hindiston</p> <p>TSA – 50,0</p> <p>Eksport: 0,1 Import: 49,9</p> <p> 5,2 %</p>
<p>Qirg‘iz Respublikasi</p> <p>TSA – 61,9</p> <p>Eksport: 38,8 Import: 23,1</p> <p> 6,4 %</p>	<p>Germaniya</p> <p>TSA – 33,1</p> <p>Eksport: 10,8 Import: 22,1</p> <p> 3,4 %</p>	<p>Belarusiya</p> <p>TSA – 23,2</p> <p>Eksport: 4,0 Import: 19,3</p> <p> 2,4%</p>	<p>Fransiya</p> <p>TSA – 8,5</p> <p>Eksport: 0,1 Import: 8,4</p> <p> 0,9 %</p>	<p>Koreya Respublikasi</p> <p>TSA – 15,2</p> <p>Eksport: 0,2 Import: 15,0</p> <p> 1,6 %</p>

Namangan viloyati jahonning 77 mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Rossiya (34,1 %), XXRda (23,1 %), Turkiyada (5,5 %), Qozog‘istonda (5,4 %) va Hindistonda (5,2 %) qayd etilgan.

NAMANGAN VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Davlatlar	2022- y.	2023- y.	2024- y.
Rossiya	304,0	315,0	329,0

<i>Eksport</i>	220,5	232,1	269,4
<i>Import</i>	83,5	82,9	59,6

XXR	212,7	230,1	222,8
------------	--------------	--------------	--------------

<i>Eksport</i>	27,9	30,4	27,2
<i>Import</i>	184,8	199,7	195,5

Turkiya	75,1	80,0	52,8
----------------	-------------	-------------	-------------

<i>Eksport</i>	35,7	29,4	14,1
<i>Import</i>	39,4	50,6	38,6

Hindiston	8,4	19,7	50,0
------------------	------------	-------------	-------------

<i>Eksport</i>	0,5	0,3	0,1
<i>Import</i>	7,9	19,5	49,9

Qozog'iston	77,6	79,7	51,8
--------------------	-------------	-------------	-------------

<i>Eksport</i>	30,8	33,1	16,4
<i>Import</i>	46,8	46,6	35,5

Qirg'iz Respublikasi	64,1	29,4	61,9
-----------------------------	-------------	-------------	-------------

<i>Eksport</i>	51,5	17,7	38,8
<i>Import</i>	12,6	11,7	23,1

Germaniya	24,7	37,1	33,1
------------------	-------------	-------------	-------------

<i>Eksport</i>	7,1	7,0	10,8
<i>Import</i>	17,7	30,1	22,4

Belarus	23,6	30,8	23,2
----------------	-------------	-------------	-------------

<i>Eksport</i>	1,8	3,5	4,0
<i>Import</i>	21,8	27,4	19,3

Koreya Respublikasi	14,4	21,9	15,2
----------------------------	-------------	-------------	-------------

<i>Eksport</i>	1,7	4,6	0,2
<i>Import</i>	12,7	17,2	15,0

Polsha	15,9	27,1	9,2
---------------	-------------	-------------	------------

<i>Eksport</i>	7,5	10,4	5,9
<i>Import</i>	8,4	16,7	3,3

	Davlatlar	2022- y.	2023- y.	2024- y.
	Fransiya	7,8	9,0	8,5
	<i>Eksport</i>	0,1	0,2	0,1
	<i>Import</i>	7,7	8,9	8,3
	Malayziya	5,4	11,9	4,9
	<i>Eksport</i>	0,0	0,1	0,0
	<i>Import</i>	5,4	11,8	4,9
	Ukraina	9,7	4,8	6,2
	<i>Eksport</i>	5,7	2,8	4,1
	<i>Import</i>	4,1	2,0	2,1
	Tojikiston	8,1	8,6	9,0
	<i>Eksport</i>	5,2	5,6	6,1
	<i>Import</i>	2,9	2,9	2,9
	Eron	6,2	9,5	6,7
	<i>Eksport</i>	3,2	3,0	4,3
	<i>Import</i>	3,1	6,5	2,3
	Ispaniya	0,9	0,8	2,7
	<i>Eksport</i>	0,6	0,7	0,1
	<i>Import</i>	0,3	0,2	2,5
	Ozarbayjon	2,4	6,0	3,7
	<i>Eksport</i>	1,8	5,7	3,4
	<i>Import</i>	0,6	0,3	0,2
	Pokiston	6,9	1,5	8,7
	<i>Eksport</i>	5,3	0,0	7,5
	<i>Import</i>	1,6	1,4	1,2
	Latviya	3,8	3,0	2,2
	<i>Eksport</i>	0,5	0,6	0,5
	<i>Import</i>	3,3	2,4	1,8
	Indoneziya	3,9	1,3	5,8
	<i>Eksport</i>	0,0	0,0	0,0
	<i>Import</i>	3,9	1,3	5,8

NAMANGAN VILOYATIDA HUDUDLAR KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI (2024- yil yanvar-sentabr, mln. AQSH doll.)*

	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Namangan viloyati	964,6	94,4	100,0
Namangan sh.	411,6	90,5	42,7
<i>tumanlar:</i>			
Mingbuloq	6,8	57,7	0,7
Kosonsoy	80,2	105,6	8,3
Namangan	40,9	98,8	4,2
Norin	41,0	89,5	4,2
Pop	52,3	201,8	5,4
To'raqo'rg'on	108,7	74,6	11,3
Uychi	61,9	93,7	6,4
Uchqo'rg'on	18,7	67,0	1,9
Chortoq	46,3	118,3	4,8
Chust	70,8	111,8	7,3
Yangiqo'rg'on	24,0	111,6	2,5

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari

Namangan sh. 411,6

To'raqo'rg'on 108,7

Kosonsoy 80,2

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari

Mingbuloq 6,8

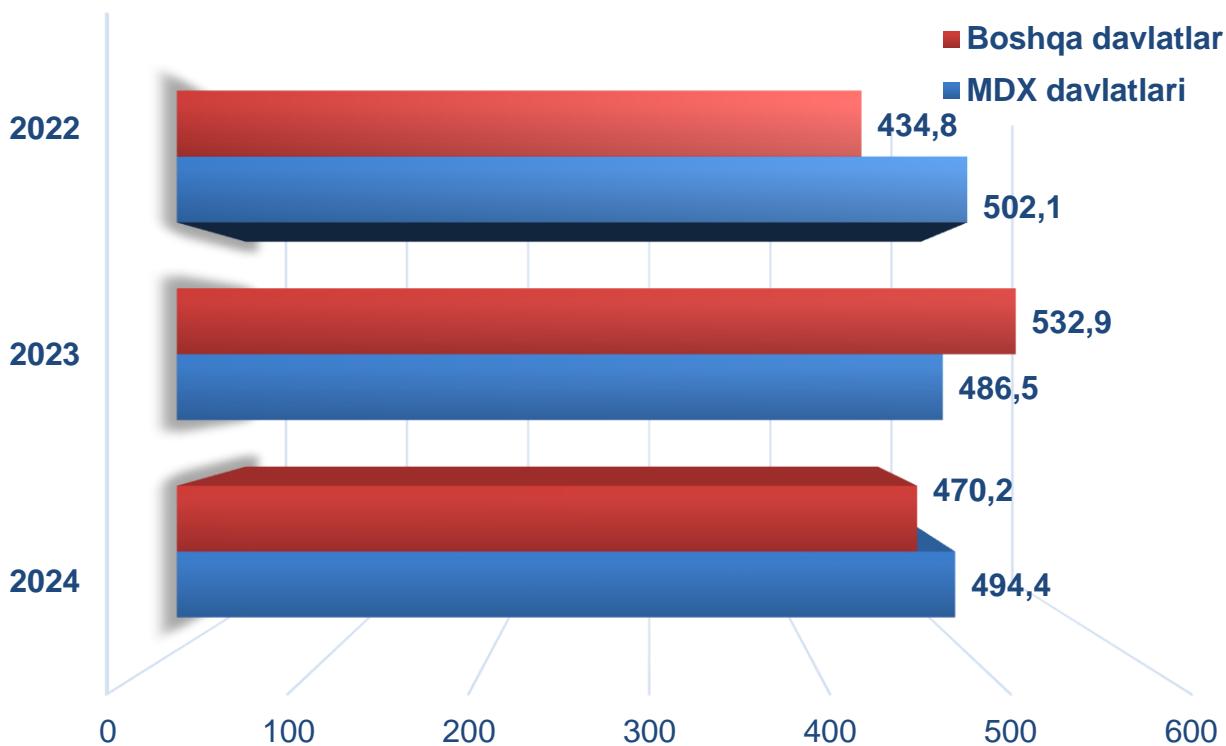
Uchqo'rg'on 18,7

Yangiqo'rg'on 24,0

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Namangan shahri 42,7 % ulush bilan 411,6 mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Mingbuloq tumani 0,7 % ulush bilan 6,8 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 51,3 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2023- yilning mos davriga nisbatan 1,6 % ga ko'paydi.

Viloyatning boshqa xorijiy davlatlar bilan TSA si 2024- yilning yanvar-sentabr 2023- yilning mos davriga nisbatan 11,8 % ga kamaydi va jami TSA dagi ulushi 48,7 % ni tashkil etdi.

Namangan Viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2024- yilning yanvar-sentabr holatiga ko'ra, 494,4 mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan, eksport 350,6 mln. AQSH dollariga yetgan bo'lsa, import 143,8 mln. AQSH dollari qiymatida qayd etildi.

NAMANGAN VILOYATINING MDH MAMLAKATLARI BILAN UMUMIY TASHQI SAVDO AYLANMASIDAGI ULUSHI (2024- yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

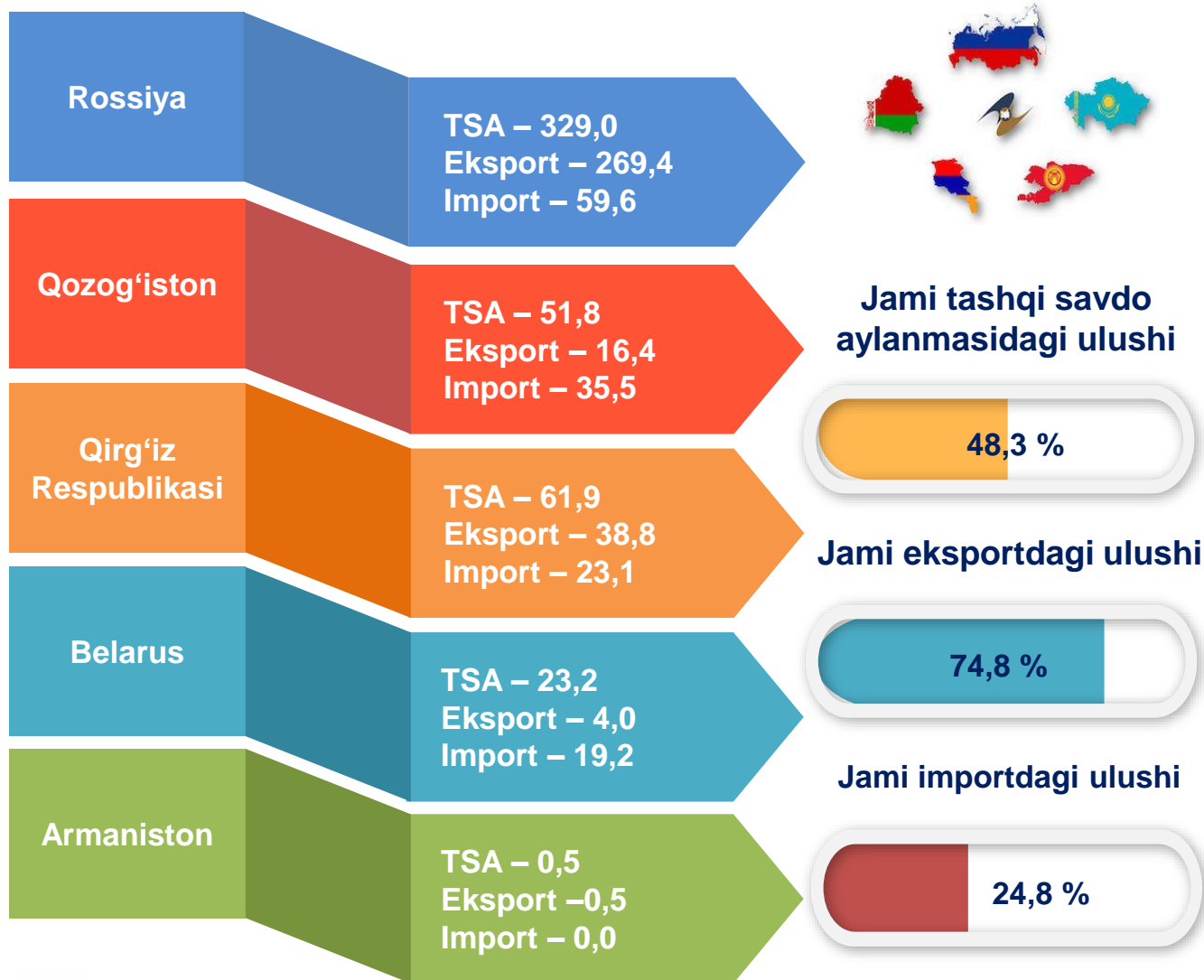
Rossiya – 34,1		Qozog'iston – 5,4	
Turkmaniston – 0,8		Qirg'iz Respublikasi – 6,4	
Tojikiston – 0,9		Belarus – 2,4	
Ozərbayjon – 0,4		Ukraina – 0,6	
Armaniston – 0,1		Moldova – 0,1	

Namangan viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi eng yuqori ulush Rossiya (34,1 %), Qozog'iston (5,4 %) hamda Qirg'iz Respublikasi (6,4 %) davlatlari bilan qayd etildi.

NAMANGAN VILOYATINING YEOIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Namangan viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi 466,4 mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan, eksport hajmi 329,1 mln. AQSH dollari, import hajmi esa 137,4 mln. AQSH dollariga yetdi.

Shuni takidlash lozimki, YEOIning a'zo davlatlari (Rossiya, Belarus, Qozog'iston, Armaniston va Qirg'iz Respublikasi) o'rtasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

NAMANGAN VILOYATINING EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr)

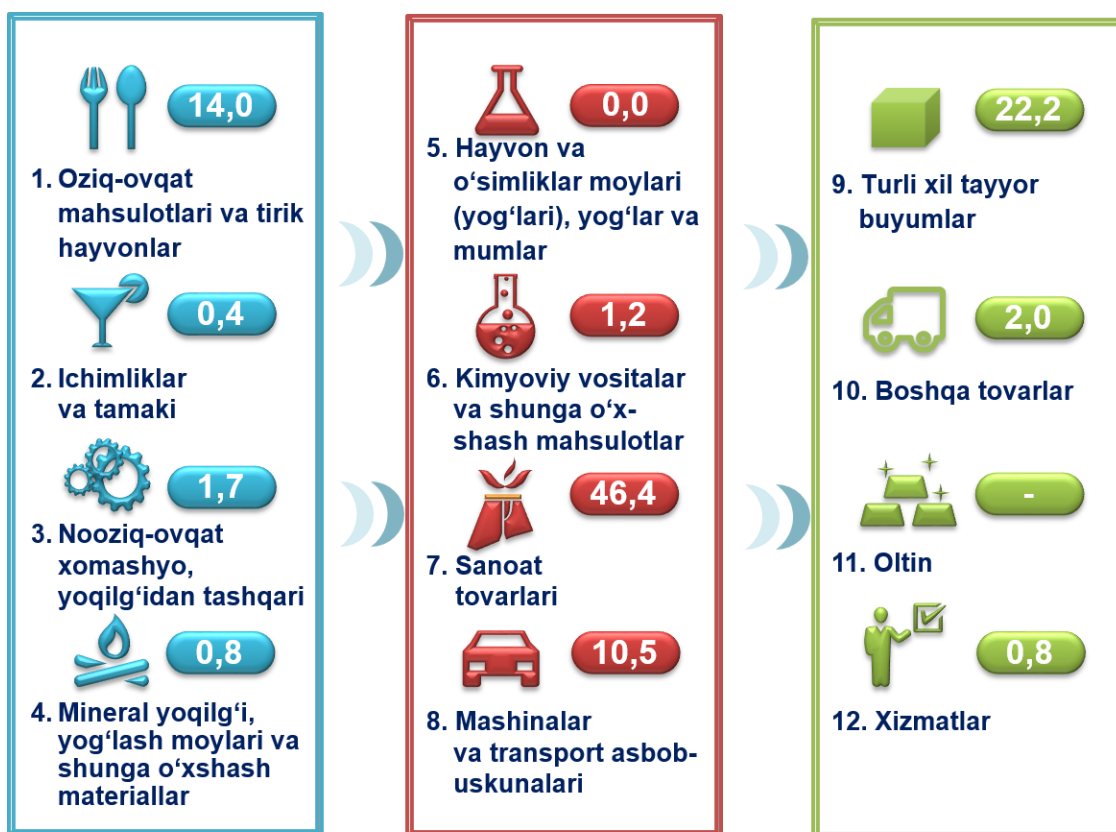

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida, 439,9 mln. AQSH dollari qiymatidagi (2023- yilning mos davriga nisbatan 6,6 % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI

(2024- yil yanvar-sentabr ulushi % da)

O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

NAMANGAN VILOYATIDA XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI (yanvar-sentabr, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami eksport	412,7	439,9	95,2	106,6	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	63,5	61,4	94,1	96,8	15,4	14,0
Ichimliklar va tamaki	2,8	1,8	290,5	64,1	0,7	0,4
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	5,5	7,5	90,3	137,3	1,3	1,7
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,9	3,6	82,7	383,5	0,2	0,8
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	4,9	5,2	43,8	107,0	1,2	1,2
Sanoat tovarlari	202,2	204,2	84,3	101,0	49,0	46,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	11,9	46,1	191,9	388,5	2,9	10,5
Turli xil tayyor buyumlar	104,4	97,5	111,1	93,5	25,3	22,2
Xizmatlar	7,5	3,5	109,8	47,4	1,8	0,8
Boshqa tovarlar	9,3	8,9	-	95,2	2,3	2,0

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 99,2 % ni tashkil etib, ular sanoat tovarlari (46,4 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (14,0 %) va mashinalar va transport asbob-uskunalari (10,5 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

**NAMANGAN VILOYATI XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI (2024- yil
yanvar-sentabr)**

 XSST bo'limi nomi	Ming. AQSH dollari	2023- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	61 406,4	96,8
03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari, tirik hayvonlar	271,1	55,1
Don va ularning mahsulotlari	2 104,6	73,2
Hayvonlar uchun ozuqa	34,6	197,5
Kofe, choy, kakao, mahsulotlar va ulardan iborat mahsulotlar	182,9	63,2
Sut mahsulotlari va parranda tuxumi	3 084,1	202,0
Sabzavot va meva	55 421,2	95,9
Baliq (dengiz sut emizuvchilari emas), shaqaloqlar, mollyuskalar va suv umurtqasizlari va ulardan tayyorlanadigan tayyorgarlik	169,6	43,7
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	138,3	146,5
Ichimliklar va tamaki	1 783,7	64,1
Tamaki va tamaki mahsulotlari	199,0	-
Ichimliklar	1 584,6	56,9
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	7 531,1	137,3
Moyli urug'lar va moyli mevalar	517,9	291,7
Tabiiy kauchuk (sintetik kauchuk va regenerlangan rezina)	163,7	1 735,7
Bo'limga kiritilgan 56 dan tashqari o'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	23,1	103,7
Boshqa toifalarga kiritilmagan hayvon va o'simlik mahsulotlari	1 422,6	256,5
To'qimachilik talchalari (tops va boshqa chizilgan jundan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matolarga qayta ishlanmagan)	5 403,9	118,8
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	3 564,5	383,5
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	3 564,5	383,5
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	117,5	-
O'simlik moylari va yog'lari, xom, tozalangan yoki fraksiyalangan	-	-
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan mumlar; texnik aralashmalar va preparatlar	117,5	-
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	5 230,5	107,0
Boyog'chi va dubil moddalar va boyoqchilar	55,4	198,6
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	397,6	66,1
Yoqilmagan shakldagi plastmassalar	24,6	49,6
Boshqa toifalarga kiritilmagan kimyo materiallari va mahsulotlar	4 487,7	126,1
Efir moylari, rezinoidlar va parfyumer moddalar; tualet preparatlari, jalb qiluvchi va yoyuvchi vositalar	259,7	67,5

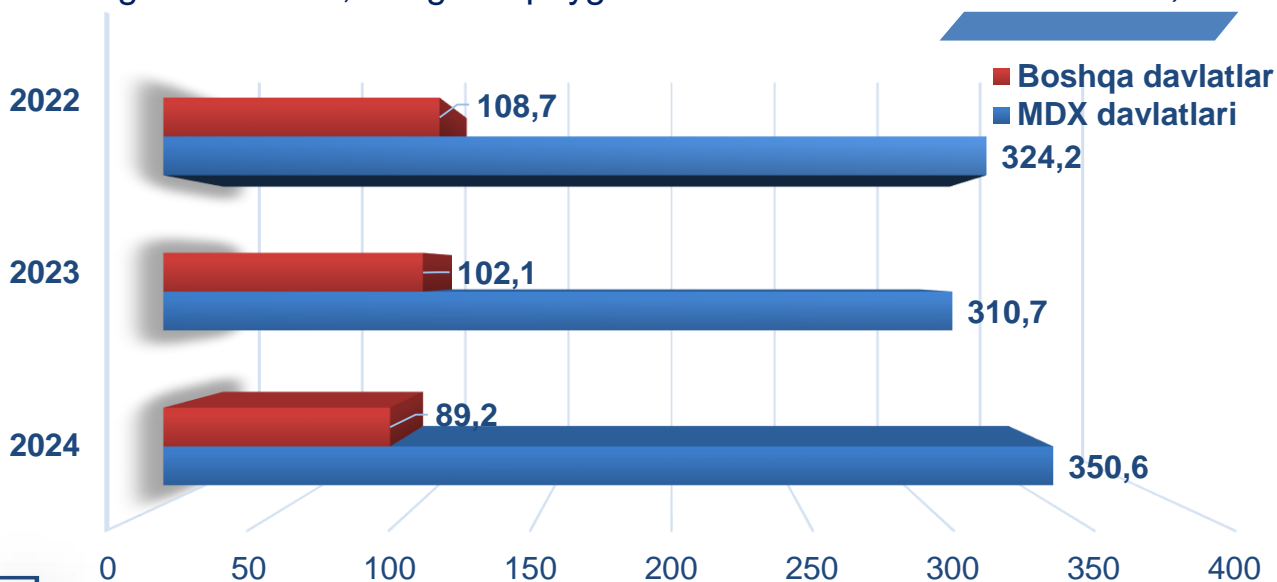
XSST bo'limi nomi	Ming. AQSH dollari	2023- yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari	203 408,3	100,7
Qimmatbaho, karton va qo'shimcha massa, qo'shimcha yoki karton buyumlar	116,9	80,0
Boshqa toifalarga kiritilmagan metall buyumlar	4 544,5	100,0
Tizimdan va yog'chidan iborat buyumlar (mebeldan tashqari)	19,8	115,4
Teri, boshqa toifalarga kiritilmagan tayyor teridan ishlab chiqarilgan buyumlar	9 056,9	127,1
Boshqa toifalarga kiritilmagan ruda bo'lmagan qazilma mahsulotlar	1 334,9	81,1
Boshqa toifalarga kiritilmagan rezina buyumlar	3,1	4,1
To'qimachilik ip tishlari, matolar, boshqa toifalarga kiritilmagan tayyor buyumlar va shunday mahsulotlar	188 331,6	100,0
Cho'gin va bolat	0,7	1,3
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	46 114,7	388,5
Aniq tarmoqlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	193,4	16,8
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va uskunalar va boshqa toifalarga kiritilmagan mashinalar detallari	383,8	100,3
Boshqa toifalarga kiritilmagan elektr mashinalari, apparatlari va asbob-uskunolari va ularning elektr detallari (shu jumladan, boshqa toifalarga kiritilmagan elektr maishiy asbob-uskunolarning elektrik bo'lmagan detallari)	15 632,7	151,9
Energogenerator mashinalar va uskunalar	29 898,1	237 890,3
Turli xil tayyor buyumlar	97 530,1	93,6
Boshqa toifalarga kiritilmagan suv o'tkazish-kanalizatsiya, isitish va yoritish uskunalarining blok binolari, armatura va mustahkamlashlari	90,5	236,3
Yo'l buyumlari, sumkalar va shunday konteynerlar	228,3	232,7
Mebel va uning detallari, to'qimachilik buyumlari, matraslar, matraslar tiklovlari, yo'laklar va shunday mebel	178,5	14,2
Poyabzal	298,6	33,7
Kiyim-kecha buyumlari va kiyim-kecha buyumlari	95 503,8	94,5
Boshqa toifalarga kiritilmagan turli tayyor buyumlar	1 225,9	144,8
Boshqa tovarlar	8 872,1	95,

O'zbekiston tashqi savdo statistikasida sherik mamlakatlarga quyidagilar kiradi: olib kirishda-tovarlar kelib chiqqan mamlakat, agar kelib chiqqan mamlakat noaniq bo'lsa, jo'natib yuborgan mamlakat. Olib chiqishda - tovarlar yuboriladigan mamlakat hisoblanadi.

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida MDH mamlakatlariga eksportning ulushi o'tgan yilning mos davriga nisbatan 4,0 % ga ko'paygan.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Rossiya, XXR, Qozog'iston, Turkiya, Ukraina, Eron va Qirg'iz Respublikasi kabi davlatlar bo'lgan. Ularning umumiy eksportdagi ulushi 86,9 % ni tashkil etdi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2024- yil yanvar-sentabr, % da)

NAMANGAN VILOYATIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI *(yanvar-sentabr)*

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Egallab turgan o'rni	
	2023-y.	2024-y.	2023-y.	2024-y.	2023-y.	2024-y.
Rossiya Federatsiyasi	232,1	269,4	105,2	116,1	1	1
Qirg'iziston	17,7	38,8	34,3	219,9	3	2
Xitoy	30,4	27,2	108,9	89,7	2	3
Qozog'iston	33,1	16,4	107,5	49,4	4	4
Turkiya	29,4	14,1	82,3	48,1	29	5
Germaniya	7,0	10,8	98,8	154,1	13	6
Pokiston	0,0	7,5	0,4	397,5m	11	7
Turkmaniston	5,8	6,7	106,9	113,8	5	8
Tojikiston	5,6	6,1	107,3	108,9	12	9
Polsha	10,4	5,9	138,3	56,9	9	10
Afg'oniston	3,3	4,5	99,1	137,2	6	11
Eron	3,0	4,3	95,3	144,1	7	12
Ukraina	2,8	4,1	48,6	149,8	16	13
Belarus	3,5	4,0	193,3	114,8	8	14
Ozərbayjon	5,7	3,4	315,3	60,4	21	15
Isroil	1,5	2,2	117,5	143,2	18	16
Gruziya	0,6	1,6	38,7	265,4	31	17
Vietnam	0,1	1,3	-	1689,7	15	18
Moldova Respublikasi	4,1	1,3	269,4	30,9	26	19
Boshqa mamlakatlar	16,6	8,8	71,2	53,0	25	20

NAMANGAN VILOYATIDA HUDUDLAR KESIMIDA EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, mln.AQSH doll.)*

	Hajm Mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Namangan viloyati	439,9	106,6	100,0
Namangan sh	133,0	90,2	30,2
<i>tumanlar:</i>			
Mingbuloq	3,6	201,5	0,8
Kosonsoy	61,9	119,8	14,1
Namangan	17,2	97,4	3,9
Norin	19,1	418,0	4,3
Pop	39,8	364,5	9,1
To'raqo'rg'on	71,3	75,7	16,2
Uychi	35,5	121,6	8,1
Uchqo'rg'on	13,9	66,3	3,2
Chortoq	3,7	275,1	0,8
Chust	27,6	100,0	6,3
Yangiqo'rg'on	11,9	232,2	2,7

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari

Namangan sh. 133,0

To'raqo'rg'on 71,3

Kosonsoy 61,9

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari

Yangiqo'rg'on 11,9

Mingbuloq 3,6

Chortoq 3,7

Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Namangan shahri 30,2 % bilan 133,0 mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Chortoq tumani 0,8 % bilan 3,7 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'yicha taqsimlanmagan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2024- yilning yanvar-sentabr oylarida 47 610,9 tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo'lib, ushbu ko'rsatkich 2023- yilning mos davriga nisbatan 49,0 % ga yoki -45 770,9 tonnaga kamaydi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Pokiston (2,3 %), XXR (8,6 %), Rossiya (60,0 %), Qozog'iston (7,3 %) hamda Turkiya (7,8 %) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan 41 521,1 ming. AQSH dollari qiymatidagi meva-sabzavot eksport qilindi. Bu ko'rsatkich 2023-yilning mos davriga nisbatan jami eksportdagi ulushi 9,4 % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, o'zgarish sur'atlari, qiymatga nisbatan)

<p>Uzum</p> <p>1 990,6 ming. AQSH dollari</p> <p>1 806,0 tonna</p> <p> 13,8 % ↓</p>	<p>Piyoz</p> <p>2 026,9 ming. AQSH dollari</p> <p>11 796,2 tonna</p> <p> 93,6. % ↓</p>	<p>Pomidor</p> <p>5 610,6 ming. AQSH dollari</p> <p>6 280,0 tonna</p> <p> 101,5 % ↑</p>
<p>Xurmo</p> <p>662,8 ming. AQSH dollari</p> <p>829,8 tonna</p> <p> 67,6 % ↓</p>	<p>Uzum quritilgan</p> <p>876,4 ming. AQSH dollari</p> <p>335,8 tonna</p> <p> 23,4 % ↓</p>	<p>Karam</p> <p>703,9 ming. AQSH dollari</p> <p>2 003,4 tonna</p> <p> 33,7 % ↓</p>

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (2024- yil yanvar-sentabr)

Davlatlar	Tonna	Ming. AQSH dollari	Ulushi, % da *
 Rossiya	25 200,3	24 892,3	60,0
 XXR	5 115,1	3 569,4	8,6
 Turkiya	1 122,4	3 231,9	7,8
 Pokiston	4 584,6	941,0	2,3
 Ozarbayjon	626,6	1 532,0	3,7
 Boshqa davlatlar	10 104,1	6 182,8	17,6

* qiymat ifodasidan

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Rossiyaga to'g'ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining 60,0 % ni), bu ko'rsatkich Pokistonga eksport hajmidan 26 barobar ko'p.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

So‘nggi yillarda yengil sanoatda yuqori qo‘shilgan qiymatdagi mahsulotlar ishlab chiqarish rivojlanib bormoqda. Yengil sanoat iqtisodiy jihatdan O‘zbekiston uchun muhim soha bo‘lgani holda, aholi bandligining yuqori darajasini, shuningdek, sanoat salohiyatiga hamda davlatimizning xalqaro nufuziga hissa qo‘shilishini ta‘minlaydi.

To‘qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishini bevosita paxta xomashyosini o‘rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo‘shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

Xususan, 2024- yilning yanvar-sentabr oylari yakuni bo‘yicha 229,1 mln. AQSH dollarilik to‘qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 52,1 % ini tashkil etib, o‘tgan yilga nisbatan 0,1 % ga kamaydi.

Eksport qilingan to‘qimachilik mahsulotlari tarkibida tayyor trikotaj kiyimlar (27,5 %), tayyor to‘qimachilik mahsulotlari (34,3 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan to‘qimachilik mahsulotlari dunyoning 30 ta davlatiga eksport qilindi.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, ming. AQSH dollari)

229,1 (2023 yil.: 229,3)

Jami

(0)

Ip kalava

79,1 (79,7)

Tayyor to‘qimachilik mahsulotlari

9,9 (10,2)

Trikotaj mato

38,0 (32,9)

Gazlamalar

61,6 (71,7)

Tayyor trikotaj kiyimlar

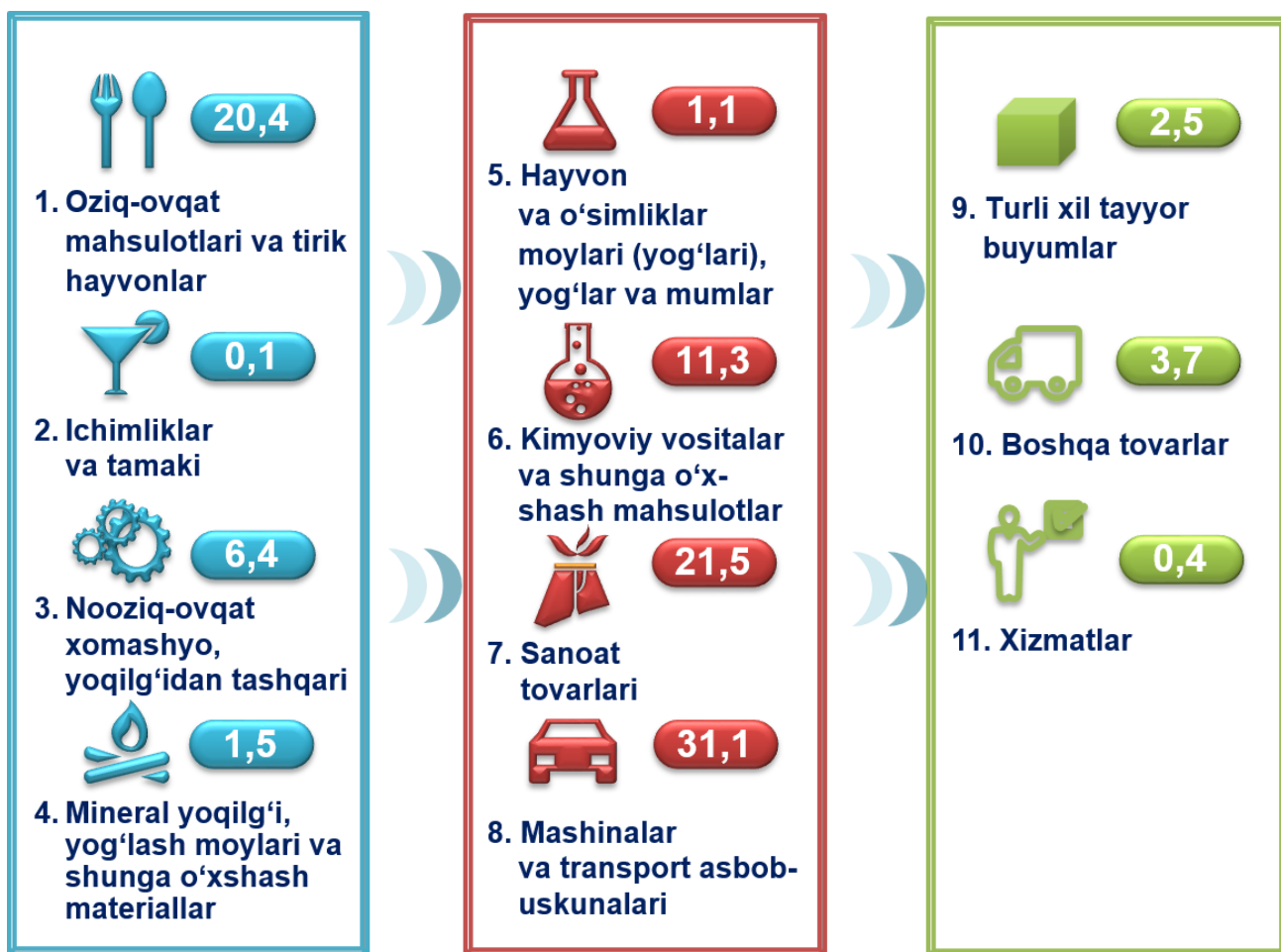
NAMANGAN VILOYATINING IMPORTI

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida import hajmi 524,7 mln. AQSH dollarini va 2023- yilning mos davriga nisbatan -13,5 % ni tashkil etdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (31,1 %), sanoat tovarlari (21,5 %) hamda kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar (11,3 %) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO'YICHA IMPORT TARKIBI (2024- yil yanvar-sentabr ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2024- yilning yanvar-sentabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 82,0 mln. AQSH dollariga kamaydi. Xizmatlar importi esa 2,2 mln. AQSH dollariga yetdi.

NAMANGAN VILOYATINING XSST BO'YICHA IMPORTI TARKIBI (yanvar-sentabr, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nis- batan. % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami import	606,7	524,7	120,4	86,5	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	103,8	106,8	139,9	103,0	17,1	20,4
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,7	0,0	993,5	0,0	0,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	32,8	33,6	103,7	102,2	5,4	6,4
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	12,3	7,8	72,0	63,4	2,0	1,5
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	14,0	5,8	84,0	41,6	2,3	1,1
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	64,3	59,1	101,2	91,9	10,6	11,3
Sanoat tovarlari	145,2	112,9	124,5	77,8	23,9	21,5
Mashinalar va transport asbob- uskunalari	193,5	163,3	113,5	84,4	31,9	31,1
Turli xil tayyor buyumlar	15,1	13,1	110,3	86,6	2,5	2,5
Xizmatlar	0,0	2,2	240,2	957,2M	0,0	0,4
Boshqa tovarlar	25,7	19,5	-	71,7	-	3,7

XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR IMPORTI TARKIBI (2024- yil yanvar-sentabr)

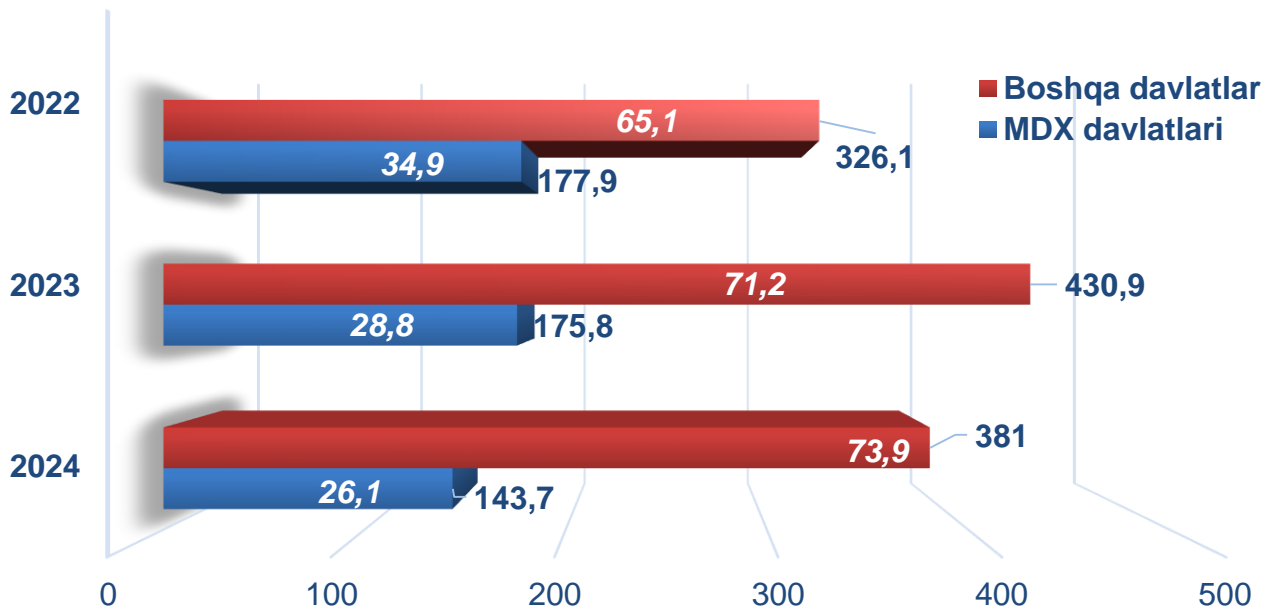
XSST bo'limi nomi	Ming. AQSH dollari	2023- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	106 834,9	103,0
03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari, tirik hayvonlar	15 381,5	377,7
Don va ularning mahsulotlari	15 643,4	48,7
Hayvonlar uchun ozuqa	9 179,4	101,1
Kofe, choy, kakao, mahsulotlar va ulardan iborat mahsulotlar	7 437,5	96,3
Sut mahsulotlari va parranda tuxumi	9 960,2	127,4
Go'sht va go'sht mahsulotlari	33 501,8	113,6
Sabzavot va meva	6 225,3	69,2
Turli oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlari	7 600,6	187,0
Baliq (dengiz sut emizuvchilari emas), shaqaloqlar, mollyuskalar va suv umurtqasizlari va ulardan tayyorlanadigan tayyorgarlik	447,6	232,0
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	1 457,9	657,8
Ichimliklar va tamaki	659,3	99,1m
Ichimliklar	659,3	99,1m
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	33 566,4	102,2
Qo'shimcha massa va makulatura	298,8	32,3
Moyli urug'lar va moyli mevalar	2 779,7	127,2
Metall rudalari va metall lom	202,0	109,4
Tabiiy kauchuk (sintetik kauchuk va regenerlangan rezina)	509,5	54,4
Tiklash va o'rmon materiallari	24 208,8	103,9
Bo'limga kiritilgan 56 dan tashqari o'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	2 888,3	187,6
Boshqa toifalarga kiritilmagan hayvon va o'simlik mahsulotlari	2 252,3	79,9
To'qimachilik talchalari (tops va boshqa chizilgan jundan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matolarga qayta ishlanmagan)	427,0	45,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	7 802,7	63,4
Gaz, tabiiy va sun'iy	9,0	76,8
Neft, neft mahsulotlari va shunday materiallar	2 749,3	31,5
Ko'mir, koks va briкетter	5 044,4	141,3
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	5 810,7	41,6
Ishlangan hayvonlar va o'simlik moylari va moylari; hayvon va o'simlik urug'lari; boshqa toifalarga kiritilmagan hayvon yoki o'simlik yoki o'simlik yo'llaridan tibbiy aralashmalar va preparatlar	1 596,3	43,0
O'simlik moylari va sentablari, xom ashyosi, rafinlangan yoki fraktsiyalangan	4 169,2	40,7
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	59 073,5	91,9
Boyog'chi va dubil moddalar va boyoqchilar	7 567,5	95,4
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	22 780,9	334,4
Noorganik kimyoviy moddalar	1 492,4	61,4
Organik kimyoviy moddalar	3 405,2	46,2
Yoqilmagan shakldagi plastmassalar	2 485,9	112,6
Dastlabki shakldagi plastmassalar	14 912,1	59,6
O'g'itlar (272-guruhga kiritilganlardan tashqari)	90,4	1,7
Boshqa toifalarga kiritilmagan kimyo materiallari va mahsulotlar	5 826,7	98,1
Efir moylari, rezinoidlar va parfyumer moddalar; tualet preparatlari, jalb qiluvchi va yoyuvchi vositalar	512,3	43,5

XSST bo'limi nomi	Mln. AQSH dollari	2023- yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari	112 734,6	77,6
Qimmatbaho, karton va qo'shimcha massa, qo'shimcha yoki karton buyumlar	5 882,8	72,3
Boshqa toifalarga kiritilmagan metall buyumlar	7 540,4	73,3
Tizimdan va yog'chidan iborat buyumlar (mebeldan tashqari)	9 387,0	120,8
Teri, boshqa toifalarga kiritilmagan tayyor teridan ishlab chiqarilgan buyumlar	90,0	41,1
Boshqa toifalarga kiritilmagan ruda bo'lmagan qazilma mahsulotlar	6 532,5	74,2
Boshqa toifalarga kiritilmagan rezina buyumlar	1 970,2	72,9
To'qimachilik ip tishlari, matolar, boshqa toifalarga kiritilmagan tayyor buyumlar va shunday mahsulotlar	51 953,8	72,4
Rangli metallar	701,9	120,7
Cho'gin va bolat	28 675,9	82,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	163 200,8	84,3
Avtomobillar (shu jumladan, havo yodgichidagi transport vositalari)	27 260,7	71,3
Elektr aloqasi, ovozni yozib olish va ovozni chiqarish apparaturasi va uskunolari	149,3	178,7
Ma'lumotlarni avtomatik ishlash uchun mas'ul mashinalar va uskunalar	2 212,4	111,6
Metallarni ishlash mashinalari	2 682,4	117,5
Aniq tarmoqlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	74 366,1	75,4
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va uskunalar va boshqa toifalarga kiritilmagan mashinalar detallari	35 702,4	125,8
Boshqa transport uskunolari	73,0	101,7
Boshqa toifalarga kiritilmagan elektr mashinalari, apparatlari va asbob-uskunolari va ularning elektr detallari (shu jumladan, boshqa toifalarga kiritilmagan elektr maishiy asbob-uskunalarining elektrik bo'lmagan detallari)	13 178,3	90,8
Energogenerator mashinalar va uskunalar	7 576,2	80,8
Turli xil tayyor buyumlar	13 091,3	86,6
Boshqa toifalarga kiritilmagan suv o'tkazish-kanalizatsiya, isitish va yoritish uskunalarining blok binolari, armatura va mustahkamlashlari	1 989,9	124,8
Yo'l buyumlari, sumkalar va shunday konteynerlar	72,8	18,6
Mebel va uning detallari, to'qimachilik buyumlari, matraslar, matraslar tiklovlari, yo'laklar va shunday mebel	479,4	120,1
Poyabzal	76,4	36,0
Kiyim-kecha buyumlari va kiyim-kecha buyumlari	441,3	64,7
Boshqa toifalarga kiritilmagan turli tayyor buyumlar	5 917,0	105,0
Boshqa toifalarga kiritilmagan maxsus, ilmiy va nazorat asbob-uskunolari va apparatlari	4 064,8	66,9
Fotosurat apparaturasi, uskunalar, xarajat materiallari va boshqa toifalarga kiritilmagan optik buyumlar; soat	49,7	40,1

2024- yilning yanvar-sentabr natijalariga ko'ra MDH mamlakatlaridan import ulushi **27,4 %** ni tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan **1,6 %** ga kamaydi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

2024- yilning yanvar-sentabr oyida Namangan viloyati **67** ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (XXR, Rossiya, Turkiya, Hindiston, Germaniya, Qozog'iston Belarus va Qirg'iz Respublikasi) jami importning **2/3** qismini tashkil etdi.

VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2024- yil yanvar-sentabr, % da)

NAMANGAN VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARDAN AMALGA OSHIRGAN IMPORTI HAJMLARI VA O'SISH SUR'ATLARI (yanvar-sentabr)

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmdagi o'rni	
	2023- y.	2024- y.	2023- y.	2024- y.	2023- y.	2024- y.
Xitoy	174,9	172,0	103,5	98,4	1	1
Rossiya Federatsiyasi	73,4	50,9	98,5	69,3	2	2
Hindiston	15,0	47,0	201,9	312,5	3	3
Turkiya	45,7	35,4	138,2	77,4	4	4
Qozog'iston	41,4	28,3	102,8	68,4	5	5
Germaniya	28,8	19,9	202,1	68,9	6	6
Qirg'iziston	9,2	19,4	85,0	210,7	7	7
Belarus	23,8	16,1	136,4	67,8	8	8
Koreya Respublikasi	15,8	14,0	135,9	88,5	9	9
Fransiya	7,4	7,3	115,5	98,3	10	10
Italiya	9,9	7,1	342,2	71,6	11	11
Indoneziya	1,3	4,4	45,9	337,0	12	12
Avstriya	2,9	4,1	18,4m	141,4	13	13
Malayziya	10,4	4,1	292,6	39,2	14	14
Tojikiston	2,0	2,7	70,4	139,3	15	15
Polsha	15,4	2,6	207,6	17,0	16	16
Ispaniya	0,2	2,5	49,2	15,4m	17	17
Niderlandlar	2,4	2,1	170,5	90,8	19	18
Ukraina	1,9	2,1	50,9	107,5	21	19
Eron	5,6	2,0	196,2	36,3	24	20

NAMANGAN VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA IMPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, mln. AQSH doll.)

	Hajm Mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Namangan viloyati	524,7	86,5	100,0
Namangan sh	278,6	90,7	53,1
<i>tumanlar:</i>			
Mingbuloq	3,3	32,4	0,6
Kosonsoy	18,4	75,5	3,5
Namangan	23,7	99,9	4,5
Norin	21,9	53,1	4,2
Pop	12,5	83,4	2,4
To'raqo'rg'on	37,4	72,7	7,1
Uychi	26,4	71,6	5,0
Uchqo'rg'on	4,8	69,0	0,9
Chortoq	42,5	112,7	8,1
Chust	43,3	120,8	8,2
Yangiqo'rg'on	12,1	73,8	2,3

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari

Viloyat importi tarkibida eng yuqori ulushni Namangan shahri **53,1** % bilan **278,6** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Mingbuloq tumani **0,6** % bilan **3,3** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

MASHINALAR VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALARI IMPORTI

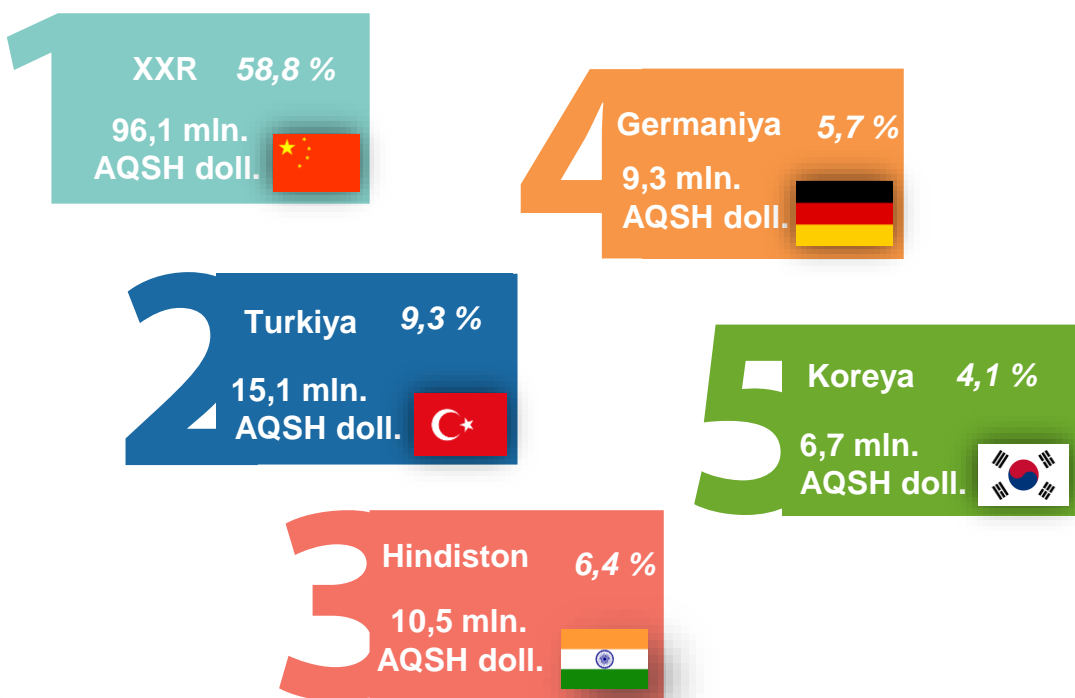

Viloyatda investitsiya muhitining yaxshilanib borayotgani sari va ushbu sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida mashina va asbob-uskunalar importining oshishi tabiiy hol.

Jumladan, 2024- yilning yanvar-sentabr oyida import tarkibida mashinalar va transport asbob-uskunalar hajmi **163,3** mln. AQSH dollarini tashkil etib, 2023- yilning shu davriga nisbatan **15,6** % ga kamaydi va importning umumiy hajmidagi ulushi **31,1** % ga yetdi.

MASHINA VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2024- yil yanvar-sentabr)

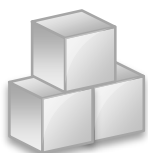
2024- yilning yanvar-sentabr oylarida mashina va transport asbob-uskunalar importi hajmi o'tgan yilning shu davriga nisbatan **30,2** mln. AQSH dollariga kamaydi. Ushbu tovarlarni Namangan viloyatiga yetkazib berishning asosiy qismi **XXR** — **96,1** mln. AQSH dollari, Turkiya — **15,1** mln. AQSH dollari, Koreya — **6,7** mln AQSH dollari, Hindiston — **10,5** mln. AQSH dollari, Germaniya – **9,3** mln. AQSH dollari, kabi davlatlarga to'g'ri keldi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi 112,8 mln. AQSH dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 22,2 % ga kamaydi va importning umumiy hajmidagi ulushi 21,5 % ga yetdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2024- yil yanvar-sentabr)

50,0 mln. AQSH doll.
ulushi – 44,3 %

XXR

16,5 mln. AQSH doll.
ulushi – 14,6 %

Rossiya

11,6 mln. AQSH doll.
ulushi – 10,3 %

Turkiya

13,4 mln. AQSH doll.
ulushi – 11,8 %

Qozog'iston

7,7 mln. AQSH doll.
ulushi – 6,8 %

Germaniya

Sanoat mahsulotlari importida beshta yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Qozog'iston, Germaniya) jami importning 18,1 % ini tashkil qiladi, bu 87,8 mln. AQSh dollarini tashkil etadi.